

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap December 1^{jén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként-is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' ROSZ SZEMÉK.

(NOVELLA.)

A' jó lelkű keresztény ember, ha kísértetbe nem akar esni, ezt szokta imádkozni: „Szabadíts-meg Uram! a' gonosztól.“ — Igen a' gonosztól! de hány féle ez a' gonosz! Az érzéki ember legnagyobbnak tarja azokat, mellyek érzéki részeit érik; 's némaság, siketség, vakság a' társalkodási életben legfőbb gonosz. Hogyan is ne? Ha vak vagyok, nem láthatom a' mennyei lányka bájait, — ha siket, nem hallom ezüst-szava fülmilei zengieséléseit, — ha pedig néma, szívem érzéseit szerelmi trónja előtt ki nem önthetem. De kétszer néma, háromszor siket, és négyszer vak inkább! mint egyszer fél néma, fél siket, vagy fél vak. Ezek legnagyobb csapások, mellyek a' szegény halandót érhetik vándorpályáján, 's én az egész világ férj-seregére hivatkozván bizonyos-g-tételért; ha a' kemény csapást, a' három gonosznak legnagyobbikát, a' félvakság keserű következését, magam nem tapasztaltam volna.

Tudtodra kell adnom itt szives olvasóm! hogy a' kegyes természet engem is töredékeny emberi agyagból formált; nekem is hevülő vért 's izgékony koblet adott, 's a' holt világ szigorú lapjai nem keritheték körül hámas ércz paizsukkal annyira keblemet, hogy egy esinos leányka ellenében szokatlannál kevesbbé ne dobogott volna; 's minden rövid látásom mellett még is eléggé éleseké tenné szegény szemcimet egy pár ragyogó szem csillag-sugarában a' szerelmem kis istenkéjének megpillantására.

X. egy esinos falu a' Rákos partján volt a' szerencsés hely, hol Lidit először látám. Szép leány, kies vidék.

kedvező helyzetek az ifjú szívet könnyen regényes elmerülésekbe andalítják. Én még soha nem szerettem. Szívem ugyan heves volt, és lángoló, melly minden szépet egyiránt ölel; de éppen mivel ilyen volt, az egyedül idvezítő, egy ért epedő, egyben boldog szerelem idveit még nem érzettem. Szívem azon magnest még nem találta-fel, melly részekre oszlott szerelmemet egy pontra gyűjtse, egyben ölelje. Lidi, a' kellemes szép Lidi, egyetlen egy hátrahagyott leánya volt a' falubeli tiszteletesnek, ki valamint kiseded familiájának, ugy nem különben az egész községnek érezhető fájdmára a' három évvel ez előtt olly dühösködve pusztító göres-mirigynek lön áldozatja. Hárman maradtak halála után: Lidi, ennek édes anyjā, 's a' mama ebecskéje mopsz. Lidi az éltes asszony mellett, mint agg kóró mellett a' mosolygó rózsa, annál inkább tűnt-ki, 's én a' barna fürtök holló mezejében, az epedő esthajnalként ragyogó bogár-szem tüzfényében, a' kerekded rózsa-ajakban csak hamar lépvesszőn akadtam. Oda valék! hevültem, fáztam, andalogtam, a' holdra bámultam, sonettokat irtam 's tudja! mit nem. Csak alkalom, csak egy intés kelle még, 's én a' legrománosabb, legboldogabb szerelem idveit élem; 's ez meg is történt.

Dicselkedés nélkül legyen mondva; én a' falunak legderekabb ifjai közé tartoztam; noha az ispán szebb volt, a' notarius öccse pedig sarkantyús csizmában és sallangós dőhányzacskóval járt. Hatalmas hódító eszköz! olly hatalmas mint a' formaruha! Mind a' kettő tekintetett Lidire; de én mint nagynénémhez csak vacátiózni jött nagyvárosi uracs egész bátorságomat 's tudományomat kalapom alá szorítván nagynéném karjain bekopogtatok. Hogy a' tiszteletesnétől szívesen fogadtattam, csak nagynéném magos befolyásának köszönöm. Lidi is nyájasb volt, mint egyébkor, ha az utszán vagy templomban idvezlém; sőt annyira vittem, hogy két hét mulva a' tiszteletesné neve napjára vendége levék. Nem volt nálam a' faluban boldogabb. Sokkal jobban elfogott a' büszkeség, hogy Lidi mellett ülheték, mint sem hogy a' labaimnál szüntelen kotorázó mopszot figyelemre méltattam volna, 's alkalmasint kissé keményebb lehetett eszím sarka, mint a' fitos orrúnak elkényeztetett bőre;

mert a' tolem kapott döfésre el nem állitható nyivogással panaszolta megbántatását. Lidi igen megháborodott; az asszonyág is nyugtalan lön; míg végre ennek ölén a' nyivogó eb elhallgatott. De felkelvén az ebéd-től Lidi magához inte, 's kimélve megdorgált, kérvén hogy, ha valamit, a' mopszot becsülném; mert az a' mama legkedvesbje e' földön. O! milly édesen valának e' szavak hozzám intézve; 's még ő kért, hogy ne haragudjam. Illy kis jelenések pedig nem elnézendők; több fekszik ezekben, mint első pillanatra látszik. En örömemben a' kis kezeckét csókömmal szinte összenyomám, 's ez órától fogva elválhatlan lánczon függetem arany igája edes kapcsában.

És így multak a' napok; sebes szárnyaik rohanó szélként haladának-el fejem felett. A' két sziv mindig szorosabban simult egymáshoz, 's én már a' szép ispánnak, a' sarkantyús csizmájú, sallangós dohányzaeskós notarius öccsének fittyeket hányogattam. Lidi mindennap szebbnek tett-szett; 's ha mar képe megbájolt, melly a' szépség külkecei mellett annyi érdekes bel-tulajdonokkal volt felruházva — imádójává parancsolának lennem. Most a' holdvilágos est halavány, ábrándos telkein, majd a' harmat-özönnel gyöngyözött mezőség kellemes zöldein mulatánk együtt. Más-kor nagynéném tapodó pejei vittek hegyen völgyön keresztül valamely szomszéd faluba bucsúra. A' népség zajos örömben mulatott; nagynéném 's a' tiszteletesné déleesti ajtatos-ságra mentek; mi pedig egymás karjaiba füzötten néma 's annál lángolóbb szerelem édenébe ringattuk ittas lelkeinket. *(Végzet következik.)*

Karpat völgye. *(Végzet.)*

A' Vértésekben, mellyek azon időben igen sűrűk, vadak és csaknem járhatlanok voltak, táborozott egy csoport magyar vitéz, 's a' Fehérvár felé vezérlő szoros utat őrizte. Deső parancsolt a' csapatnak, 's a' felgyógyult Kálmán volt annak lelke. Nem valának vigak a' katonák, mert hazájok romlása nyomta sziveiket; nem harsogott ének ajkaikról, hanem mindenik csak magába zárkozott; 's a' még jöhető veszélyeket számolgatta. A' búsak közt legbúsabb volt Kálmán, 's kivált miután vén apja haláláról is tudósítást

vön; honjának romjai alá temetkezni volt tehát most szívének egyetlen vágya. — Komolyan ült egyszer a' barlang mélyében; melly a' leselkedő csoportnak a' veszélyes időben lakul szolgált, midőn Deső a' féltékeny férj megállott előtte, 's skérő de egyszersmind parancsoló szavakkal így beszéllett: „Hős ifiú! méltó fija honunknak! téged kereslek, te hozzád folyamodom most, midőn szegény hazánk szent java lelkes és szinte lehetetlennek látszó tettekre kiált-fel. Ha az egész vezérkezemre bizott csoportot átnézi szemem, egyedül téged lel elég méltónak, elég ügyesnek a' hősi erőt kívánó munkára, melly most agyamban forog. Ismered a' környéket bajtárs! tudod a' két hegy közötti szoros utat, mellyen a' Tatárnak által törnie kell, ha velünk ütközni akar. Ezen helyet őrizni, 's az ellenséget rajta át nem eresztetni, ez lesz lelkedhez méltó szép munka 's dicsőség. Válogatott ifiakat adok melléd követőkül, kik bátran mennek veled a' honért érdemlendő babér véres mezejére. — Így szólt barna Deső, így takarta mézbe féltő szívének zajos mérgét.

Kálmán, kinek különben is a' hazáért halni volt egyedül ohajtása, egy szóval se vonogatta magát, hanem egész nyugalommal sietett a' mondott helyre mellé adott legényeivel. Már látták utjoknak irányát, a' meredek bércek közt vezető szűk utat, mellyet rohanó sokaság ellen oltalmazni kellett, 's figyelve vonták-meg magokat a' sűrűségben, hogy az özveszorult ellenséget kivont fegyverrel fogadják. Hosszas tanyázás után tábori zaj 's fegyver-zörgés üttemeg füleiket, és sáppadtság ült a' bizonyos halált rettegő legények arczaira; csak Kálmán volt, ki nem remegett, 's társait lelkes szavakkal biztatta. — Már közelebb jött a' tatár csorda, 's részeg kedvében borzasztó ordítással köszöntötte a' vad helyet, melly rémitőleg hangzott vissza a' magányban. — Vércse felelgetett-le a' sok százados fák tetejéről 's a' vérengző farkas is odvába bujt a' vérengzőbb emberek előtt. Az ijesztő hang félelemmel fogott-el minden élő állatot, 's Kálmánnak társai — mindnyájan Desőnek pénzzel megvesztegetett emberei — futni indulva vezérjeket a' veszedelem torkában hagyták. — Egy a' többinél jobb szívű, kit égetett lelke ismerete, lassan sugta a' haragra gyúlt ifiúnak füleibe e' szavakat: „Vigyázz magadra vitéz,

árulás tör életed ellen“ ’s a’ többi után szaguldott. — Egyedül maradt az ifjú a’ rémes, veszélyes helyzetben, ’s elgondolta, mi oktan lenne tőle az árulás cselszövényeinek engedni, és magát itt haszontalan feláldoztatni hagyni. Beillant a’ sűrűbe, ’s kikerülte az ordító csordának kegyetlen boszú-állását.

12.

Sok idő tölt bele, míg végre Kálmán hosszas lappangás, ’s a’ tatársereg ügyes kikerülése után Fehérvárra bevergődött. Szomorú látmány fogadta a’ hazatérőt; éppen akkor egy előkelő vitéznek temetésére tétettek készülétek; szomorúan zúgtak a’ harangok, ’s az orgonáról olvasztó hangokban ömlött-le a’ bús gyászdal. — Fényes fegyverek voltak kitűzve a’ koporsóra, mellyeket babér-koszorú ölelt által, ’s a’ felett egy szép fiatal özvegy sirt őszinte könnyeket.

„Ki az, a’ ki temetkezik?“ kérde Kálmán a’ seregből egy katonát. — „Deső ur — felelt a’ katona — ki legközelebbi kiütés alkalmával a’ Tatároktól vett sebben meghalt; ’s a’ ki olly felette sir, az szép elhagyott özvegye, ki most gyám és ör-angyal nélkül maradt e’ zivataros világban; — de még talán jobb szegénykére nézve — hozzá tevő titkosan — mert férje halálra kinezta volna szerelem-féltésével az ártatlant.“ — „Gyám ’s ör-angyal nélkül nem maradt ő! — kiálta lelkesülve Kálmán — nyugalom lengjen a’ boldogultnak sirja felett; neki, mint bajnoknak, vitéz karja el nem porló emléket emelt, ha szives nyájasság könnyei nem öntözik is a’ durva férj sirját. Az élőt védeni ’s boldogítani én gondom.“ — Így szolt, ’s háladó szívvél térdelt a’ méltóságban fénylő oltár lépcsőjeire.

Három év repült-el a’ boldogtalan magyar haza felett, ’s csak ekkor tisztult-meg a’ kirabolt, kifosztogatott, elvadult vidék vérengező vendégeitől, csak ekkor jöhetett vissza a’ vándor Béla király Adria szigetjeiről országába. Kálmán házi egét, mellyel Ilkája szerelme boldogította, csak szeretett hazája pusztulásából ’s mint látszék végső romlásából meritett bú zavarhatta meg. — De Béla királynak bölcs gondoskodása új életre derítette a’ haldokló or-

szágot, 's a' boldogok még boldogabbak lettek. Soká élt még Kálmán ur vitézsége jutalmául nyert jószágain kedves hölgyével; de mindenkor legkedvesebb helye maradt a' kis karpatyi völgy, hol ártatlan gyermeki szerelmük aranykorát éldelték. — Az öreg Menyhard, ki a' veszéiy multa után előjött lappangó helyeiről, szép szöke unokákat ringatott térdein. —

T. L.

II. NÉPISMERTETÉS.

Nemzeti szokások.

1. A' Morlakoknál két egymáshoz vonzó férjfi formaszerint jegyzi-el egymást barátjának, 's midőn ez meglett — mint nálunk a' férj és feleség — örökre megesküdtetnek; — 's gondolják csak szép olvasónéink! az utazók azt beszélnek rólok, hogy az egymás iránti hűség közöttük állandóbb, mint a' mi — házasinknál.

2. Monomotapában valahányszor a' király prüsszent, kurok járnak-szét, 's az egész tartománynak utána kell prüsszentenie, — és e' szerint ezen ország szünteleni prüsszögésben van, mihez szívünkől mondhatjuk innen szegényeknek: „prosit.“

Szekrényesy.

III. JELES MONDÁS.

Mulandó szépség.

Mint a' kikelet gyenge viráginak

Sűrűn illatozó kelyheit a' nyarak

Forrósága, vagy a' téli fagy elveri:

Úgy a' kedves alak, melly le nem írható

Szépségével ezer szivre lövel vala,

Elhervad.

Dayka.

Mi a' csók? A' csók mintegy lenyomott pecsétje a' szerelmi, 's öszvekelési megegyezésnek. — Záloga a' jövendő egyesülésnek. — Néma, de érthető nyelve a' szerelmes szivnek. — Ajándék, mellyet alig kapunk, már el veszünk. A' heves hajlandóság nyomtatványa rubin-sajtó alatt. Két öszve ütődött tüzkő szikrája. Rózsaszínű szájbalsam. Egy édes ajak-harapás. Kellemes száj-nyomás. Cukor-sütemény, mellyel jól nem lakunk, sőt éhségünket neveljük. Gyümölcs, mellyet egy időben oltunk, 's egy időben szakítunk-le. Leggyorsabb kérdés és felelet két sziv között. Negyedik lépcsője a' szerelemnek.

Gellertből K....a

IV. K Ö L T É S Z E T.

Laurám ajkai.

Mint a' nyári hajnalfénnyel
Lángzó rózsák bibora
Andalító, bájlok vagytok,
Kellők, mint Tokaj bora,
Szinméz nem édesb nálatok;
Mikor csókot csattantatok
Számra, Ielkem boldogul,
Szivem égi kéjre gyúl.

Mind azt, a' miről csak mondják
„Természet remek műve“
Minden szépet, minden diszest
Állits, képzelj együve,
Laurám kerekded ajkait
Szemed még is nem látja, itt
Napunk alatt ilyenek
Többek sehol nincsenek

Lánykák, honom kedves Szépi!

Hogy ha e' szók sértenek:

„Laurám ajkihoz hasonlók

Többek sehol nincsenek“

Más észre hozni rajtatok

Áll — számra csókot adjatok,

'S ki mint Laura olly csókoló,

Lantom annak hódoló.

Á n g y á n Mihály.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Folyóirások szaporítása. A' mexikoi egyesült státusok gyülekezete minapában 30,000 dollart rendelt különféle folyóirások beszerzésére, mellyek természetesen mind külső országokból vitetnek-be. A' képviselői kamara elsőbben 25,000 dollart ajánlott; de későbbben a' senatustól tanácslott öszveséget elfogadta.

Asszony-eladás. Angoly országban még mindig találni házassági elválásokat az eladás formája alatt. Minap bizonyos Georg Wearne egy tisztességesen öltözött férjfi Mylor faluból érkezett Londonba — hogy itt feleségét eladja. Ötven font sterlingre tartá legelőbb; dicsérte jeles tulajdonságait, bájait; kinyilatkoztatá, hogy egészen alkalmas legyen egy embert boldoggá 's elégedetté tenni, és elválásának egyedüli okát abban mondotta lenni, hogy ő a' palaczkot inkább szereti, mint felesége társaságát. A' vevő 5 schillinget ígért; Wearne eleinte csudálkozott a' kevés ígéreten, de később, minthogy még ma egyet nyelni akara, — örömének és bajainak társát — tiz schillingért (mintegy öt ezüst ft.) oda adta. Még a' vevőt is megkínálta kortyából, 's uj feleségéhez neki sok szerencsét kívánt.

VI. K Ü L Ö N F É L E.

Indiai szeretet. Mihez hasonlítják Indiában a' szeretetet, kitetszik az isteni szeretetnek leírásából. „Kamadeva — mondják a' verselők — egy pelikánon lovagol: czukor-nádból vagyon ivje; méhraj kíséri őt, ki az égnek és csalásnak egyetlen szülöttje; szivesség a' nője; Vassant, ki neki barátja, megtölti a' tegez (Köcher) tavaszi virággal, mivel ő nyilat édesithesse.“ — Édesebben Amort se lehet képzelni!

D. F.

Europai vetést Ázsiában aratnak. Ki hinné, hogy a' mérsékes égöv alatt elvetett magok a' tropusok alatt érnek meg? És még is úgy van; a' keletindiai társaság nagy hajóji, indulván a' Hollandok példáján, kis faládákban kerteket eresztenek, és azokban salátát növesztenek. A' csirák egy mindig nevedő melegnek kitéve meglepő sebességgel hajtanak, az érlelés szerfelett nevededik, 's valóban egy meleg ágy sincs, melly olly sebesen adna növényeket, mint a' keletindiai hajó-kertcskéek. Így tehát a' mi Európában a' mérsékes égöv alatt elvettetik, otthon a' tropusok alatt érik- 's emésztetik-meg.

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Egy zsidó megkeresztelkedvén midőn a' templomból vissza jönne, nagy elbizottsággal kiálta engedetlen 's nem igen udvarias keresztény tehenesére: „Már most én is vagyok annyi mint te, remény-lem tehát, hogy jövendőre jobban meg fogsz becsülni.

Nagy Ignátz.

Pénzét rakásra gyűjtő egyik paraszt gazda, midőn egyetlen leányát Dorát férjhez adná, a' lakomára egy font húst hozata. „Ugyan édes apám — szóll sopánkodva a' menyasszony — hisz' mit sem esznek ebből a' sok hivatalosok, 's tudja kend, hogy notarius és bíró uraimék is mind meg vannak hívva. — „No lányom, ha már akar lenni, hát legyen valami; nesze Jankó még fél font hús ára, hozz hát más fél font húst, hadd lakozzunk.

Ruchietl Miklós.

Hasonszórejtvény.

Három az értelmem; büszkén emelém-ki tetőmet
A' város deli házaí közti fejedelmi, királyi
Lak lévén. Másodszor ugyan magos épületekben
Lelsz rám, sokszor ebéd, sokszor táncz vídít ölemben.
Végre mezőváros vagyok a' veszprémi megyében;
Régi 's híres, mert a' Török is pusztíta gyakorta
'S én viszon a' Törököt; de elég, nevem úgy is elérted.

Előbbi rejtvény: Epe.

Kérem. Közöltvén folyó esztendőnknek vége, kérem minden rendbeli t. olvasóimat, hogy ezen folyóírást jövendőre is kegyes pártfogásukra méltatni ne terheltessenek. Hazám Szépeinek 's a' magyar nyelv terjedését ohajtó honfiaknak becses részvételökért annyival is inkább esedezem, minthogy jövő évben folyóírásum nagyobb tökéletességgel jelenend-meg. Valamint őszinte vallom-meg, hogy eddigi fáradságomért a' bevett jövedelemből semmi se jutott számomra: úgy biztosan ígérhetem, hogy jövendőre is csak kedres hazám haszna, és becses pártfogóim mentől lehetőség kikélgítése leendő munkám fő célja, igyekezetem őszöne, fáradozásom jutalma. — Jövő évi folyóírásumért mennél előbb méltóztassanak a' t. olvasók megtenni rendeléseiket, mivel ezután a' sok költség kiméltése végett számfelletti példányokat nem fogok nyomtatni.

A' szerkező.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiaroz 86 szám.

Nyomt. Trattner-károlyi urak utszája 612.